

TMMOB
İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI

Sayı : OB.562

14 Mayıs 2025

Konu : 6 Şubat 2023 Depremleri Sonrası
Yargılamalarda Yaşanan Sorunlar ve
Adaletin Sağlanması Çağrısı

Sayın Numan KURTULMUŞ
TBMM Başkanı
ANKARA

Sayın Başkan;

Ülkemiz dünyanın en önemli deprem kuşaklarından biri üzerinde bulunmakta olup yüzölçümümüzün %66'sı en tehlikeli alanda, %96'sı ise değişik büyüklükte depremleri üretebilecek nitelikte alanlarda yer almaktadır. Bu gerçeklik karşısında topraklarımızın ve nüfusumuzun büyük bir bölümü deprem tehlikesi altındadır.

Keza ülkemiz son 26 yılda yıkıcılığı çok yüksek olan 17 Ağustos 1999' Gölçük depremi olmak üzere , 12 Kasım 1999 Düzce Depremi, 1 Mayıs 2003 Bingöl Depremi, 23 Ekim-9 Kasım 2011 Van Depremleri, 24 Ocak 2020 Elazığ Sivrice Depremi, 30 Ekim 2020 İzmir Depremini yaşamış ve son olarak en ağır yıkımı yaşadığımız 7,7 ve 7,6 büyüklüğünde 6 Şubat 2023 Maraş depremlerinde, resmi verilere göre 53 binden fazla insanımız hayatını kaybetmiş, deprem anında yaklaşık 40 bin bina yıkılmış, 200 binden fazla bina ise ağır hasar almıştır.

Bir daha böylesi büyük yıkım ve acılar yaşamamamız için gerekli olan hususların önde gelenlerinden biri 6 Şubat 2023 Depremlerinin yaratmış olduğu yıkımda sorumluluğu bulunan herkesin yargı önüne çıkarılması ve bu kişilerden hukuk nezdinde hesap sorulması, adil bir yargılama yapılarak gerçek sorumluların tespit edilmesidir.

Bu nedenle 6 Şubat depremleri sonrası başlayan yargı süreçleri yalnızca bireysel kusur yargılamaları olmanın ötesinde, adalet duygusunun ve toplumsal vicdanın yeniden inşası süreci olmalıdır. Ancak mevcut uygulamalarda yaşanan yapısal sorunlar, bu davaların hem teknik hem de hukuki açıdan sağlıklı şekilde yürütülmesine engel teşkil etmektedir.

Sayın Başkan,

Yaklaşık iki yıldır devam eden soruşturma ve yargılama süreçlerinde ne yazık ki, 6 Şubat Depremlerinin kendine özgü, olağandışı ve öngörülemez niteliklerine yönelik devam eden bilimsel çalışmalar; yapı, deprem ve yapının yapıldığı dönemde geçerli olan mevzuat ilişkisi, Odamız başta olmak üzere konuya dair farklı bilimsel ve hukuki uzman görüşleri dikkate alınmamaktadır.

Deprem yargılamalarının çözümü hukuk dışında özel veya teknik ilgiyi gerektirmesi ile hâkim ve savcılarının teknik bilgi ihtiyacı gözetildiğinde yargı süreçleri bilirkişi raporlarına bağımlı hale gelmekte ve yargılamalarda Bilirkişi Raporları sonucu belirleyecek kadar etkili hale gelmektedir.

TMMOB İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI

Ancak Bilirkişi Raporları hazırlanırken kullanılan yapısal analiz programların akreditasyonunun bulunmaması, raporlamada kullanılan programların geçmiş yönetmeliklerle uyumsuz güncel versiyonların hatalı sonuç vermesi, bu analiz çıktıların değişmez gerçeklik gibi kabul edilerek bu programların çıktılarına göre kusur belirlenmesi (Ek-7, Ek-8); versiyon farklarının ve yapım yılına ilişkin yürürlükte bulunan mevzuatta hata yapılışı, raporların denetlenemez biçimde düzenlenmesi; deprem geçirmiş binalardan alınan beton numunelerinin örselenmiş olduğunun dikkate alınmadan yapım aşamasındaki basınç dayanımını belirlemek için kullanılması, yıkılan binaların hangi sebepten yıkıldığı net olarak ortaya konulmadan, yıkım sebepleri ve sorumluluk zinciri tespit edilmeden kusur belirlenmesi vb. gibi odamızca ve bilim çevrelerince tespit edilen pek çok hatalı değerlendirmeler ve yaklaşımlar içeren, yetersiz ve özensiz hazırlanmış bu raporların yargıyı yanlış yönlendirmesi nedeni ile, yıkımın tüm sorumluluğu meslektaşlarımızın üzerine yüklenmektedir. Sadece bu raporların dikkate alınması, dosyalara sunulan diğer uzman görüşlerinin değerlendirilmemesi ise savunma hakkını ihlal etmektedir. Silahların eşitliği ilkesi gereği bilirkişi raporları ve uzman görüşleri birbirine denktir ve aralarında çelişki olması halinde, çelişki giderilmeden karar verilmesinin hem bozma nedeni olduğu hem de açık bir hak ihlali olduğuna yönelik istikrar bulmuş yüksek yargı içtihatlarımız bulunmaktadır.

Yargılamalarda yaşanan bu sorunlar ise hem yıkımın gerçek nedenlerinin tespitini hem de adil ceza ve yaptırım mekanizmalarının işletilmesini zorlaştırmaktadır.

Sayın Başkan,

Bilindiği üzere Adalet; suç işleyenin cezalandırılmasını, suçla ilgili olmayan kişilerin ise haksız isnatlardan, toplum nezdindeki itibarlarının zedelenmesinden korumasını gerektirir. Deprem nedeniyle devam eden yargı süreçlerinin adil olmasının yanı sıra, bir sonraki depremde yine enkaz altında kalmamak için yıkımlardaki kusurların ve sorumlulukların doğru belirlenmesi ilgili her birey ve kurumun sorumluluğudur. Yargılama süreçlerinde merkezi idare ve yerel yönetimlerin sorumluluğu belirlenerek, kentleşme ve imar politikalarındaki hatalı kararlarının kusur olarak ortaya konulup, esas sorumlular, yani karar alıcılar yargılanmadan ülkemiz enkaz altında kalmaya devam edecektir.

Yargılama süreçlerindeki yetki ve sorumluluk belirsizliği, teknik yeterliliği tartışmalı raporlar, idare yetkililerinin soruşturma veya kovuşturma kapsamına alınmaması, toplumda oluşan tepkiler nedeniyle savunma hakkı ve delil incelemesinin ikinci plana atılması vb. sorunlar nedeniyle 6 Şubat depremleri aynı zamanda hukukun da sınıdığı bir felakete dönüşmektedir.

Adaletin sağlanması için, bu alanın teknik ve hukuki yönden bütüncül şekilde ele alınması, bilim insanlarının görüşlerinin de dikkate alınarak değerlendirilmesi zorunluluktur.

Tespit edilen bu sorunların çözülmesi, sadece inşaat mühendislerinin haklarının değil, aynı zamanda adaletin sağlıklı işleminin de teminatıdır. Bu taleplerin dikkate alınması, hukuk devletinin temelini güçlendirecek, toplumda adalet duygusunun yeniden inşasına katkı sağlayacaktır.

TMMOB
İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI

Tüm bu nedenlerle bir kez daha 6 Şubat depremlerinin neden olduğu yıkımın sorumluluğunun meslektaşlarımızın üzerine yıkılmasına itiraz ediyor ve adil bir yargılama ile gerçek sorumluların tespit edilmesini talep ediyoruz.

Saygılarımızla,

Bülent TATLI
TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu Sekreter Üyesi

Eki:

1. 27 Nisan 2024 tarihli basın açıklaması.
2. "6 Şubat Depremlerinin Asıl Sorumluları Hesap Vermeli, Yargı Süreçleri Adil Olmalıdır!" başlıklı basın açıklaması.
3. "Adalet Bakanlığına Çağrımızdır, Soruşturmalar Cadı Avına Dönüştürülmesin!" başlıklı basın açıklaması.
4. "Şubat 2023 Depremlerinde Binaları Hasar Görerek Yıkılan Statik Proje Mühendislerinin Yargılanmalarında Esas Alınacak Bilirkişi Raporlarının Teknik Yaklaşımı" ile ilgili TMMOB İnşaat Mühendisleri Odasının Görüşü
5. "Depremde Yıkılmış Betonarme Bir Binadan Beton Karot Numunesi Alınır mı?" başlıklı Akademik çalışma,
6. "Şubat 2023 Depremlerinde Binaların Ağır Hasar ve Yıkımlarında Tasarım, Yapım ve Denetim Hataları Yanında Depremlerin Büyüklüğünden ve Yönetmeliklerden Kaynaklanan Sorunlara İlişkin Bir İrdeleme: Antakya Örneği" başlıklı akademik çalışma,
7. "Kanunsuz Suç Olmaz! Aleyhe Düzenleme Geriye Yürümez!" başlıklı basın açıklaması,
8. "Bilirkişiler Hâkim Yerine Geçemez, Kusur ve Oranını Belirleyemez!" başlıklı basın açıklaması.
9. "Paket Program Analiz Çıktıları Değişmez Gerçeklikler Değildir! Salt Paket Program Analiz Çıktıları Üzerinden Kusur Değerlendirmesi Yapılamaz!" başlıklı basın açıklaması
10. "Deprem Yargılamalarında Bilirkişilik Yapan Meslektaşlarımıza Çağrımızdır!" başlıklı basın açıklaması,
11. "İmara Esas Jeolojik ve Jeoteknik Etüt ile Parsel Bazında Zemin Etüdü Karıştırılmamalıdır" başlıklı basın açıklaması,
12. "Yürürlüğe Girmemiş Mevzuatın Uygulanma Zorunluluğu Yoktur" Bilirkişiler ve Yargı Mercileri Deprem Yargılamalarında Yapının Ruhsat Aşamasında Yürürlükte Olan Mevzuatı ve Uygulanma İmkânını Dikkate Almalıdır" başlıklı basın açıklaması.